

NOTA

Betreft: **Plenaire zitting**
21-22 maart 2002, Brussel

Opening van de plenaire zitting

De Voorzitter van de Conventie, de heer Valéry Giscard d'Estaing, opent de zitting. Hij wordt bijgestaan door de twee vice-voorzitters, de heren Jean-Luc Dehaene en Giuliano Amato.

I. Algemeen debat "Wat verwacht u van de Europese Unie ?"

Inleiding. In zijn inleiding bij het eerste inhoudelijke debat van de Conventie legde Voorzitter Giscard d'Estaing de nadruk op de omvang van de te verrichten taken. Hij herinnerde eraan dat de Europese burgers het gevoel hebben niet gehoord te worden over de toekomst van Europa en dat in de eerste fase van de Conventie dus alleen maar geluisterd moet worden.

Hij verzocht de leden van de Conventie het debat aan te gaan. Zij zullen vrij en op persoonlijke titel spreken en zich daarbij op de eerste plaats richten tot de andere leden van de Conventie. De Voorzitter wilde van de Conventieleden horen wat huns inziens de komende 25 à 50 jaar de prioriteiten voor Europa moeten zijn.

Meer dan 80 Conventieleden namen aan het debat deel. Naar aard en inhoud liepen de bijdragen sterk uiteen. Sommigen beperkten zich tot enkele prioriteiten of zelfs maar tot één prioriteit. Anderen lieten de hele Europese thematiek de revue passeren. Tal van sprekers begonnen met een analyse van de huidige situatie binnen de Unie. Ondanks de rijke verscheidenheid aan thema's, kwamen toch enkele hoofdlijnen naar voren:

Evaluatie van de huidige situatie. Een zeer groot aantal Conventieleden liet zich positief uit over de grote afstand die de afgelopen 50 jaar is afgelegd; deze overtreft zelfs de meest optimistische prognoses van destijds. De resultaten zijn boven iedere twijfel verheven, met name wat het belangrijkste element, vrede in Europa, betreft.

Van de verworvenheden van de Europese eenwording werden met name genoemd: de interne markt, de vier vrijheden (vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal), de invoering van de euro voor 12 lidstaten alsmede de afschaffing van de personenscontroles aan de grenzen binnen het Schengengebied. Een onderdaan van een lidstaat die vandaag de dag besluit een lidstaat te verlaten om in een andere lidstaat te gaan wonen, doet dat uit vrije wil en omdat hem daartoe de mogelijkheid wordt geboden, niet omdat hij door angst of geweld wordt gedwongen.

Veel Conventieleden toonden zich verheugd over het lopende uitbreidingsproces. Wanneer dit proces voltooid is, is de tweedeling van Europa die het resultaat was van de tweede wereldoorlog, definitief ten einde.

Tal van Conventieleden stonden echter ook stil bij de zwakheden en de gebreken van het huidige Europa. Europa luistert niet genoeg naar de burger. De burgers hebben het gevoel dat zij degenen die machtsposities innemen namens Europa en besluiten nemen, niet om rekenschap kunnen vragen. Het feit dat het Europees Parlement op basis van universeel kiesrecht wordt gekozen, dat de ministers en de Raad hun regering vertegenwoordigen en dat de leden van de Europese Commissie door de regeringen van de lidstaten worden benoemd en tegenover het Europees Parlement verantwoording moeten afleggen, kan de indruk dat Europa onvoldoende democratisch is, niet wegnemen. De Europese burgers zouden degenen die verantwoordelijk zijn voor het Europees beleid rechtstreeks moeten kunnen kiezen of wegsturen.

De publieke opinie beschouwt de institutionele machinerie van de Unie vaak als zwaar, complex en moeilijk te doorgronden. Van binnenuit wordt Europa gezien als abstract en ver weg. Van buitenaf wordt Europa gezien als onvoldoende doeltreffend, bijvoorbeeld omdat het niet snel en adequaat reageert op de uitdagingen van de mondialisering en op grensoverschrijdende ontwikkelingen. Een aantal sprekers vond dat Europa de neiging heeft te sterk aanwezig te zijn ten koste van de autonomie en de vrijheid van de natiestaten.

Verwachtingen ten opzichte van Europa. Veel Conventieleden meenden dat hun medeburgers méér Europa verwachten. Europa moet aan hun verwachtingen kunnen voldoen. Een grotere aanwezigheid van Europa werd met name gevraagd ten aanzien van:

- een ruimte van veiligheid en rechtvaardigheid: Europa moet kunnen reageren op de dreigingen van het terrorisme en op de migratiedruk aan zijn grenzen;
- het internationale optreden van de Unie: de Unie moet zich kunnen kwijten van al haar verantwoordelijkheden, en haar waarden op het internationale toneel kunnen verdedigen.

Anderen onderstreepten dat er een geloofwaardige en doeltreffende economische en sociale kern moet worden gevormd en dat er behoefte is aan een sterker gecoördineerd belastings- en begrotingsbeleid, met name tussen de 12 staten die nu de euro als munteenheid gebruiken.

Het defensiebeleid, de interne samenhang, de voedselveiligheid, het milieu en de solidariteit met ontwikkelingslanden werden ook genoemd als gebieden waarop Europa zich meer moet manifesteren.

Een aantal conventieleden sprak de wens uit dat de Unie de culturele eigenheid van de afzonderlijke lidstaten eerbiedigt en beschermt. Zij willen dat Europa zich minder actief opstelt en zich bereid toont op bepaalde gebieden een stap terug te doen. Zouden de bevoegdheden van Europa worden verminderd en het communautaire acquis worden beperkt tot gebieden waarop Europa werkelijk een toegevoegde waarde kan leveren, dan zou Europa aan legitimiteit winnen.

De beginselen waarnaar Europa zich moet richten. Alle Conventieleden legden de nadruk op de gemeenschappelijke waarden die ons continent verenigen, en bijvoorbeeld de democratie, de rechtsstaat, de bescherming en bevordering van de mensenrechten. Sommigen noemden het handvest van de grondrechten en wensten dat dit deel uitmaakt van de verdragen. Anderen wensten dat de Unie toetreedt tot het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens.

De gelijkheid tussen de staten binnen de Unie werd verscheidene malen aan de orde gesteld, met name door Conventieleden die afkomstig zijn uit de kandidaat-lidstaten. Elke staat moet zich, ongeacht zijn inwonertal, in een uitgebreid Europa op zijn gemak en gewaardeerd voelen. De solidariteit tussen de lidstaten en de factoren die haar versterken, werden eveneens door verschillende sprekers genoemd.

De meerderheid van de Conventieleden pleitten voor een eenvoudiger verdeling van bevoegdheden of taken, zodat eenieder duidelijk weet wat onder de Unie valt en wat op nationaal, regionaal of plaatselijk niveau wordt geregeld. De verdeling van de bevoegdheden moet een van de grote thema's van de Conventie worden. De burgers verwachten vooral duidelijkheid op dit punt.

Een zeer groot aantal Conventieleden zei gehecht te zijn aan het subsidiariteitsbeginsel. Zij wensen dat doeltreffende voorzieningen worden getroffen om de inachtneming van dat beginsel te waarborgen.

Een significant deel van de Conventieleden ging in op het thema van de democratische legitimiteit; zij wensen dat de Europese Unie rekening houdt met de verwachtingen van de burgers en dat de burgers meer invloed en controle kunnen uitoefenen op de Europese besluitvorming. Transparantie en de verplichting om verantwoording af te leggen ("accountability") moeten Europa doeltreffender doen functioneren.

De institutionele aspecten. Een aantal Conventieleden verlangde dat de Unie zich toerust met een verdrag dat de waarde heeft van een grondwet; de benaming is van minder belang. Er moet een hiërarchie van regels worden ingevoerd. Verscheidene sprekers betoogden nog eens dat zij gehecht zijn aan de communautaire methode. Anderen pleitten juist voor de intergouvernementele methode, die haar verdiensten en doeltreffendheid heeft bewezen. Sommige sprekers noemden de uitbreiding van het stemmen met gekwalificeerde meerderheid en van de medebeslissingsprocedure met het Europees Parlement. Verscheidene Conventieleden spraken over de rol en het rouleringssysteem van het voorzitterschap.

Conventie. Verscheidene sprekers gingen in op het werk dat door de Conventie zelf moet worden gedaan. Verreweg de meesten toonden zich vastbesloten om de hun toevertrouwde taak tot een goed einde te brengen en vestigden de aandacht van hun collega's op de gevolgen van een eventuele mislukking van de Conventie.

Sommigen spraken de wens uit dat de Conventie een consensus oplevert over een tekst die het welslagen van de volgende intergouvernementele conferentie (IGC) kan waarborgen.

Tal van Conventieleden onderstreepten het belang van raadpleging van de civiele samenleving en met name van jongeren. Hun voorstellen moeten worden gehoord. Enkele Conventieleden wensten dat ook de kerken worden gehoord. Eén Conventielid stelde voor elke burger te vragen een vragenlijst te beantwoorden, zoals in Zwitserland bij constitutionele hervormingen gebruikelijk is.

II. Verzoeken van vertegenwoordigers van de kandidaat-lidstaten

De Conventie debatteerde over het voorstel dat het Presidium heeft voorgelegd naar aanleiding van de verzoeken van de kandidaat-lidstaten tijdens de openingszitting (doc. CONV 10/2). Enkele sprekers wensten dat van elke kandidaat-lidstaat twee vertegenwoordigers (in plaats van één zoals in het voorstel) worden uitgenodigd om als waarnemer bij de besprekingen van het Presidium aanwezig te zijn. Enkele vertegenwoordigers van de kandidaat-lidstaten zouden ook zeer graag de mogelijkheid krijgen om tijdens de debatten van de Conventie hun eigen taal te spreken.

De Voorzitter en de leden van het Presidium wezen erop dat niet alle lidstaten vertegenwoordigd zijn in het Presidium en dat het niet wenselijk is dat de kandidaat-lidstaten als zodanig vertegenwoordigd zijn. In overleg met het Europees Parlement zal opnieuw de technische mogelijkheid worden bekeken dat de Conventieleden van de kandidaat-lidstaten op hun verzoek hun eigen taal spreken.

De Voorzitter constateerde een algemeen akkoord over de voorstellen die aan de Conventie waren voorgelegd.

III. Werkmethoden

De Conventie wisselde van gedachten over het voorstel van het Presidium betreffende de werkmethoden (doc. CONV 9/02).

De meerderheid van de sprekers pleitte, gezien de beperkte tijd die beschikbaar is, voor een flexibele en pragmatische aanpak waardoor de Conventie zich snel kan concentreren op inhoudelijke kwesties. Sommigen wensten een aantal wijzigingen aan te brengen. Anderen gingen na enige kanttekeningen akkoord.

De Voorzitter gaf antwoord op de gestelde vragen, motiveerde de wijzigingen die in de oorspronkelijke tekst zijn aangebracht, en verzekerde dat de werkmethoden flexibel, pragmatisch en met de nodige openheid zullen worden toegepast. Ook onderstreepte hij dat er een herzieningsprocedure (artikel 16) is toegevoegd om de werkmethoden in de toekomst zo nodig aan te passen.

Aan het slot van het debat constateerde de Voorzitter een consensus binnen de Conventie om de werkmethoden ongewijzigd aan te nemen.

IV. Forum

Naar aanleiding van de nota over het Forum (doc. CONV 8/02), over de aanbevelingen waarvan een akkoord werd bereikt, deelde Vice-voorzitter Dehaene het volgende mede:

- onderzocht zal worden of via Internet een rechtstreekse gedachtewisseling met de civiele samenleving kan worden georganiseerd;
- de open brief betreffende de Conventie en het Forum zal de komende dagen worden toegezonden aan de redacties van de grote Europese dagbladen;
- het is van belang fora te organiseren met de civiele samenleving van de staten die vertegenwoordigd zijn in de Conventie;
- het Economisch en Sociaal Comité zal na de zittingen van de Conventie regelmatig vergaderen met de vertegenwoordigers van de civiele samenleving. Vice-voorzitter Dehaene stelt voor dat bij die vergaderingen een lid van het presidium en een lid van het Secretariaat aanwezig zijn;
- de suggestie van een Conventielid om een Euro-barometer in te voeren voor de opinie van het publiek over de verschillende punten in de Verklaring van Laken verdient te worden opgevolgd.

De vertegenwoordiger van het Comité van de Regio's verstrekke informatie over de dialoog die met de regio's wordt gevoerd over de thema's die de Conventie bespreekt.

V. Jongerenconventie

De Voorzitter herinnerde aan het voorstel om een Jongerenconventie te houden naar het model van de Conventie zelf. Hij verstrekke nadere bijzonderheden over de organisatie daarvan. De Jongerenconventie wordt in juli in Brussel gehouden, hetzij net vóór, hetzij net na de zitting van de Conventie, die plaatsvindt op 11 en 12 juli. De Jongerenconventie zal het stramien van de Conventie volgen. De jongeren moeten kennis kunnen nemen van de activiteiten die door de volwassenen worden ontplooid. Het behoort tot de verantwoordelijkheid van de Conventieleden de jongeren te kiezen. Er worden er 168 aangewezen door de Conventieleden die afkomstig zijn uit de lidstaten en de kandidaat-lidstaten, 32 door het Europees Parlement en 10 door de Commissie. Zij zullen tussen 18 en 25 jaar oud zijn.

De Voorzitter onderstreept het belang van evenwichtige vertegenwoordiging van leeftijds-groepen, onderwijsniveaus, geslacht, enz. De kosten komen grotendeels voor rekening van de Commissie, met steun van het Secretariaat en het Europees Parlement.

Binnenkort zullen de Conventieleden een nota over de organisatie van de Jongerenconventie ontvangen.

VI. Komende zittingen

De Voorzitter verklaarde dat de Conventie na deze zitting, die gewijd was aan een algemeen debat, moet overgaan tot de bespreking van meer specifieke thema's. Het Presidium stelt voor de volgende twee zittingen te wijden aan:

- de taken van Europa (welke bevoegdheden moeten op Europees niveau worden uitgeoefend?);
- de uitoefening van deze taken (vanuit het oogpunt van zowel democratische legitimiteit als doeltreffendheid).

Om het eerste debat beter te kunnen voorbereiden zullen de Conventieleden een document ont-
vangen waarin de huidige verdeling van de bevoegdheden binnen de Unie wordt beschreven.

De zitting waarbij geluisterd zal worden naar de civiele samenleving zal na de zittingen van april en
mei plaatsvinden; aldus krijgen de vertegenwoordigers van die civiele samenleving de gelegenheid
zich over deze twee grote thema's uit te spreken na kennis te hebben genomen van de eerste
debatten in de Conventie.

Lijst van personen die achtereenvolgens het woord hebben gevoerd
Plenaire zitting 21 en 22 maart 2002

Algemeen debat "Wat verwacht u van de Europese Unie?"

1. Mevrouw Sylvia-Yvonne KAUFMANN
2. De heer Alojz PETERLE
3. De heer Alain BARRAU
4. Mevrouw Cristiana MUSCARDINI
5. De heer Jürgen MEYER
6. De heer Josep BORRELL FONTELLES
7. De heer Andrew DUFF
8. De heer Pierre CHEVALIER * Plaatsvervanger van de heer Louis MICHEL
9. De heer Erwin TEUFEL
10. De heer Paraskevas AVGERINOS
11. De heer Proinsias DE ROSSA
12. De heer Jens-Peter BONDE
13. De heer Michael ATTALIDES
14. De heer Josef ZIELENIEC
15. De heer Antonio VITORINO
16. De heer Ray McSHARRY
17. De heer Gianfranco FINI
18. De heer Mesut YILMAZ
19. De heer Elio DI RUPO
20. De heer Alain LAMASSOURE
21. De heer Peter HAIN
22. De heer Jozef OLEKSY
23. De heer Slavko GABER
24. De heer Hans van MIERLO
25. De heer Eduardo ZAPLANA
26. De heer Pavol HAMZIK
27. Mevrouw Ana PALACIO
28. De heer Sören LEKBERG
29. De heer Matjaz NAHTIGAL
30. De heer Peter GLOTZ
31. De heer Klaus HÄNSCH
32. De heer Michael FRENDÓ
33. De heer Iñigo MENDEZ DE VIGO
34. Mevrouw Lena HJELM-WALLEN
35. De heer Georges KATIFORIS
36. De heer Reinhard Eugen BÖSCH
37. De heer Lamberto DINI
38. De heer Edvins INKENS
39. De heer Antonio TAJANI

40. Mevrouw Meglena KUNEVA
41. De heer David HEATHCOAT-AMORY
42. Mevrouw Maria Eduarda AZEVEDO
43. De heer Marco FOLLINI
44. De heer Rihards PIKS
45. De heer Hubert HAENEL
46. De heer Goran LENNMARKER
47. Mevrouw Danuta HUBNER
48. De heer Jozsef SZÁJER
49. De heer Matti VANHANEN
50. De heer João de VALLERA
51. De heer Timothy KIRKHOPE
52. De heer Rolandas PAVILIONIS * Plaatsvervanger van de heer Vytenis Andriukaitis.
53. Mevrouw Linda Mc AVAN
54. De heer Pál VASTAGH
55. De heer Hannes FARNLEITNER
56. De heer Peter SERRACINO-INGLOTT
57. De heer Alberto COSTA
58. De heer Ben FAYOT
59. Mevrouw Ritta KORHONEN * Plaatsvervanger van de heer Kimmo Kiljunen
60. De heer Jan FIGEL
61. De heer Carlos CARNERO GONZALEZ * Plaatsvervanger van mevrouw Anne Van Lancker
62. Mevrouw Ayfer YILMAZ
63. De heer Jacques SANTER
64. Mevrouw Teija TIILIKAINEN
65. De heer Johannes VOGGENHUBER
66. De heer René van der LINDEN
67. Mevrouw Marietta YANNAKOU-KOUTSIKOU
68. De heer Henning CHRISTOPHERSEN
69. De heer Peter KREITZBERG
70. De heer Michel BARNIER
71. De heer Ali TEKIN
72. De heer Alvydas MEDALINSKAS
73. De heer John BRUTON
74. Mevrouw Gisela STUART
75. De heer Karel DE GUCHT
76. Mevrouw Piia-Noora KAUPPI * Plaatsvervanger van mevrouw Hanja Maij-Weggen
77. Mevrouw Pervenche BERÈS * Plaatsvervanger van de heer Olivier Duhamel
78. De heer Henrik DAM KRISTENSEN
79. Mevrouw Evelin LICHTENBERGER * Plaatsvervanger van de heer Caspar Einem
80. De heer Nickolay MLADENOV
81. De heer Paul HELMINGER
82. De heer Gabriel CISNEROS
83. De heer Livin MAIOR

Verzoeken van vertegenwoordigers van kandidaat-lidstaten

- 84. De heer Aloiz PETERLE
- 85. De heer Matjaz NAHTIGAL
- 86. De heer Gundars KRATS
- 87. De heer Janos MARTONYI
- 88. De heer Jens-Peter BONDE
- 89. Mevrouw Ana PALACIO

* Plaatsvervanger van de heer Roberts Zile

Werkmethoden

- 90. De heer Elmar BROK
- 91. De heer Ben FAYOT
- 92. De heer Alvydas MEDALINSKAS
- 93. De heer Hannes FARNLEITNER
- 94. De heer Peter ALTMAIER
- 95. De heer Andrew DUFF
- 96. De heer Panayiotis DEMETRIOU
- 97. De heer Jens-Peter BONDE
- 98. The Earl of STOCKTON
- 99. Mevrouw Ana PALACIO
- 100. De heer Klaus HÄNSCH

* Plaatsvervanger van de heer Erwin Teufel

* Plaatsvervanger van de heer Timothy Kirkhope

Forum

De heer Eduardo ZAPLANA